

Відгук

офіційного опонента **Бабелюк Оксани Андріївни**, доктора філологічних наук, професора, професора кафедри іноземних мов та перекладознавства факультету психології та соціального захисту Львівського університету безпеки життєдіяльності,

про дисертацію **Лю Сюени**

«**Англомовні кібернеологізми в сучасному Інтернет-дискурсі**», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія, галузі знань 03 Гуманітарні науки

1. Актуальність дисертаційного дослідження. Стрімкий розвиток цифрових технологій, глобалізація інформаційного простору, використання ІІІ та активна трансформація сьогоденної комунікації спричинили відповідно і безпрецедентне оновлення лексичного складу англійської мови. Особливими маркерами цих процесів стали кібернеологізми як новотвори мови. Вони не лише позначають новітні технологічні явища, а й відображають діджиталізаційну ідентичність людини: зміни у способі мислення, комунікативній поведінці та соціокультурних практиках діджиталізованого суспільства.

У сучасній лінгвістиці мовознавці активно досліджують різні аспекти неології, цифрового дискурсу, інтернет-комунікації та мовної адаптації новітньої лексики до діджиталізації загалом. Проте комплексне дослідження англомовних кібернеологізмів через поєднання структурно-семантичного, дискурсивного та корпусно-лінгвістичного підходів ще потребує поглибленого вивчення. Саме тому дисертаційна робота Лю Сюени є своєчасною, актуальною та відповідає нинішнім тенденціям розвитку цифрової гуманітаристики, корпусної лінгвістики, соціолінгвістики та неології.

Особливу цінність дослідженню надає його опертя на міждисциплінарний цифровий підхід, а саме аналіз функціонування кібернеологізмів у сучасному Інтернет-дискурсі із застосуванням цифрових інструментів корпусного аналізу, що дозволяє поєднати традиційні лінгвістичні методи з сучасними цифровими технологіями обробки мовних даних.

2. Наукова новизна результатів дисертації. Наукова новизна дисертації Лю Сюени полягає у комплексному вивченні англомовних кібернеологізмів як особливого цифрового сегмента сучасного інтернет-дискурсу (на матеріалі онлайн-видання «Дзеркало тижня») та виявленні закономірностей їх словотвірної, семантичної й функціональної природи.

До найбільш вагомих результатів дисертації належать такі: дисертантка обґрунтувала основні ознаки Інтернет-дискурсу та окреслила параметри новітньої цифрової лексики; визначила та описала базові словотвірні моделі англомовних кібернеологізмів та продуктивні

механізми їх творення; виявила ключові функції кібернеологізмів у сучасному інформаційному просторі із застосуванням інструментів (Google Books Ngram Viewer, Sketch Engine, Voyant Tools та СОСА; простежила особливості адаптації англомовних кібернеологізмів у медійному просторі; схарактеризувала лінгвістичні тенденції функціонування й семантичного розвитку одиниць, утворених на базі лексем smartphone, tablet, AI та cloud; узагальнила положення цифрової неології щодо взаємозв'язку мовних інновацій із процесами цифрової трансформації суспільства. Важливим вважаємо також виявлення міжмовної динаміки англомовних неологізмів у мовних системах інших мов та соціолінгвістичної природи їх функціонування.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження полягає в обґрунтуванні та подальшому розвитку сучасних положень неології, дискурсології, корпусної лінгвістики у рамках цифрової гуманітаристики. Зокрема, дисертація поглиблює розуміння механізмів творення та закономірностей функціонування новотворів цифрової лексики, процесів її адаптації та інтеграції у сучасний цифровий мовний простір. Здійснено корпусне дослідження із застосуванням платформ Sketch Engine і Voyant Tools, що забезпечило емпіричну базу для аналізу частотності вживання, стилістичних і функціональних особливостей досліджуваної лексики та виокремлено основні тематичні леми та похідні колокації англомовних кібернеологізмів у сучасному медіапросторі.

Безперечно, дисертація пані Лю Сюени має **практичну цінність**, оскільки надає цікавий цифровий матеріал для вивчення особливостей мовних змін, відображених у сучасному англомовному інтернет-дискурсі. Здобуті результати дослідження стануть теоретико-методологічною основою у викладанні курсів з лексикології, стилістики, соціолінгвістики, інтернет-лінгвістики, перекладознавства, комп'ютерної лінгвістики, а також під час укладання глосарію сучасної цифрової термінології та створенні корпусних даних новотворів англомовної лексики інтернет-дискурсу.

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки і результати, представлені у дисертації Лю Сюени, слід оцінити як теоретично, методично й емпірично обґрунтовані та достовірні з огляду на методологію дослідження.

Авторка вдало поєднує загальнонаукові та спеціальні лінгвістичні методи (семантичного, когнітивного, порівняльного аналізу) дослідження із сучасними цифровими інструментами корпусного аналізу. Зокрема, здійснено корпусний аналіз (Google Books Ngram Viewer, Sketch Engine, Voyant Tools та СОСА), який дозволив встановити частотність, колокації та стилістичні особливості вживання кіберлексики в сучасному Інтернет-дискурсі. Саме використання у дисертації новітніх цифрових методик

забезпечує емпіричну достовірність отриманих результатів, а комплексна методологія аналізу дає змогу простежити не лише структурні особливості кібернеологізмів, а й їхнє прагматичне функціонування в сучасному інформаційному просторі. Соціолінгвістичний метод дозволяє простежити соціальну природу кібернеологізмів як мовних маркерів диджиталізаційних змін у суспільстві.

Загальні висновки роботи логічно випливають із проведеного комплексного аналізу мовного матеріалу та відповідають меті й поставленим завданням. Вони логічні, переконливі, аргументовані. Матеріал дисертації викладено чітко й послідовно, що засвідчує лінгвістичну ерудицію авторки, її здібності до критичного аналізу теоретичних напрацювань, підходів і теорій, зокрема й цифрової гуманітаристики, а також добре володіння академічною українською мовою.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. У розділах поетапно подано виконання поставлених завдань, здійснене на високому методологічному рівні. Це є свідченням того, що Лю Сюена оволоділа необхідними для рівня доктора філософії компетенціями. Дисертацію виконано відповідно до тематичного плану науково-дослідної роботи кафедри германських мов і міжкультурної комунікації факультету іноземної філології. Українського державного університету імені Михайла Драгоманова в контексті науково-дослідної роботи кафедри. Тему дисертації затверджено Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, протокол № 12 від 30 червня 2021 року.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях. Дисертація, виконана Лю Сюеною, є самостійним науковим дослідженням актуальної мовознавчої проблеми, містить оригінальні підходи до розв'язання теоретичних і практичних завдань. Основні положення дисертації містять елементи новизни. Наукові положення повністю обґрунтовані і отримали необхідну апробацію на наукових конференціях. Основні результати дослідження відображено у 8 наукових публікаціях, із них: 4 статті у фахових виданнях, визнаних ДАК МОН України у галузі філології, 1 стаття у міжнародному науковому журналі та 3 тези доповідей, опублікованих у матеріалах міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу. Дисертація складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи складає 172

сторінки, обсяг основного тексту – 141 сторінка. Список використаних джерел містить 256 найменувань, з них 126 — кирилицею, 86 — латиницею.

У першому розділі «Теоретико-методологічні основи дослідження англomовних кібернеологізмів» обгрунтовано актуальність дослідження, визначено основні терміни та підходи до вивчення неологізмів загалом та кібернеологізмів зокрема, описано методологічні засади проведеного комплексного аналізу англomовних кібернеологізмів у сучасному Інтернет-дискурсі.

Цілком погоджуємося з пані Лю Сюеною у тому, що «актуальність дослідження кібернеологізмів зумовлена їхнім тісним зв'язком із цифровими реаліями сучасного світу» (с.39). У дисертації переконливо проілюстровано, що кібернеологізми – це лексичні новоутворення, що виникають на перетині мови й інформаційних технологій. Вони репрезентують динаміку розвитку цифрового середовища, яке проникає в усі аспекти соціального буття» (с. 39).

Важливим вважаємо висновок авторки щодо соціолінгвістичного аспекту функціонування досліджуваних одиниць. У цьому контексті англійська мова відіграє провідну роль у творенні нових термінів. Такий статус авторка пояснює кількома чинниками: «глобальним домінуванням англійської в інтернет-просторі, де більшість цифрових ресурсів, вебсайтів, програмного забезпечення та онлайн-сервісів функціонують саме цією мовою; геополітичним фактором, оскільки США, де англійська є державною, виступають осередком розвитку інноваційних технологій; а також активністю молодіжного середовища, яке є головним рушієм мовних інновацій у цифровій сфері» (с. 39).

Конструктивний аналіз теоретичних джерел, здійснений пані Лю Сюеною, доводить, що кібернеологізм є новоутвореним словом або словосполученням, що виникає внаслідок розвитку цифрових технологій та інтернет-комунікації, відображаючи нові явища, об'єкти або процеси у сфері інформаційних технологій. Здебільшого такі лексеми є запозиченнями (переважно з англійської мови) або утворюються шляхом словотвору в межах мови-реципієнта і використовуються для номінації понять, пов'язаних з кіберпростором, онлайн-активністю, цифровими пристроями, соціальними мережами тощо (стор. 54).

У другому розділі «Способи утворення та передачі англomовних кібернеологізмів» (с. 56-) визначено феномен кібернеологізмів з позиції міждисциплінарного підходу, зокрема неології, семантики, когнітивної лінгвістики, соціолінгвістики та цифрової гуманітистики філології та інших гуманітарних наук. Зокрема, доведено, що «кібернеологізми є важливою частиною широкого соціокультурного процесу, що відображає взаємозв'язок між мовою, технологіями, економікою, політикою і культурою» (с.60). Цілком погоджуємося із здобувачкою у тому, що досліджувані мовні одиниці є не тільки продуктом технологічного

прогресу, а й відображенням культурних і соціальних змін у глобалізованому світі.

Здійснена у дисертації класифікація та словникова репрезентація англомовних кібернеологізмів (с. 60–83) ґрунтовно підтверджують висунуті положення. Дослідження показало, що найпродуктивнішими способами творення кібернеологізмів є словоскладання, афіксація, телескопія, аббревіація та конверсія, серед яких провідну роль відіграє словоскладання. Більшість кібернеологізмів представлена іменниками, що зумовлено їхньою номінативною функцією, а також активно формуються за допомогою інноваційних афіксоїдів. Аббревіація та телескопія забезпечують мовну економію й виразність цифрового спілкування, тоді як конверсія демонструє гнучкість англійської мови.

Цілком погоджуємося з дисертанткою у тому, що значна частина кібернеологізмів має англомовне походження та поширюється в інших мовах через “процеси адаптації через калькування, транскрипцію або семантичне переосмислення” (с.85), що відображає глобалізаційні та міжкультурні процеси сучасного цифрового простору. За словами авторки “така трансформація засвідчує не лише глобалізацію лексики, а й глибокий міжкультурний вплив, що супроводжує розвиток цифрового мовлення” (с.85).

У третьому розділі дисертації «Аналіз функціонування англомовних кібернеологізмів у сучасному інтернет-дискурсі (на матеріалі онлайн-видання «Дзеркало тижня»)» досліджено особливості функціонування англомовних кібернеологізмів у сучасному українському Інтернет-дискурсі на матеріалі онлайн-видання «Дзеркало тижня». Відрадно, що основну увагу у цьому розділі зосереджено саме на емпіричному аналізі вживання кібернеологізмів, вивченні їхніх семантичних, словотвірних і дискурсивних характеристик у реальних комунікативних контекстах. Науковим опертям дослідження виступили елементи корпусного аналізу із залученням інструментів Sketch Engine та Voyant Tools, що дало змогу визначити частотність уживання, типові колокації та особливості функціонування досліджуваних одиниць. У розділі проаналізовано кібернеологізми *smartphone*, *tablet*, *AI* та *cloud*, що дало змогу виявити специфіку їхньої мовної адаптації й інтеграції в український медіадискурс (88–135).

У загальних висновках (с. 138–141) відображено основні результати дослідження, які засвідчили, що англомовні кібернеологізми є важливим складником сучасного медіадискурсу та відображають вплив цифрових технологій на розвиток мовної системи. Цілком погоджуємося з дисертанткою у тому, що такі мовні одиниці виконують не лише номінативну функцію, а й виступають маркерами соціокультурних і комунікативних змін, демонструючи високу продуктивність, динамічність і семантичну гнучкість. Проведений порівняльний аналіз підтвердив активну інтеграцію кібернеологізмів у сучасну українську мову та їхню

роль у трансформації лексичних, прагматичних і стилістичних норм.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Дисертація Лю Сюени є самостійною науковою працею авторки. Усі висновки, зокрема й ті, що характеризують наукову новизну дисертаційного дослідження, одержані авторкою особисто. У дисертації не використовувалися ідеї та розробки, що належать співавторам. **Порушень академічної доброчесності не виявлено.**

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Позитивно оцінюючи високий науковий рівень дисертації Лю Сюени, вважаємо за доцільне висловити окремі дискусійні зауваження.

1. Жодним чином не ставлячи під сумнів важливість виконаного у науковій розвідці комплексного аналізу феномену кібернеологізмів в інтернет-дискурсі, на думку опонента, більш чіткого концептуального розмежування потребує поняття «кібернеологізм» та його зв'язок з іншими суміжними явищами. Зокрема варто було б уточнити, як цей термін вирізняється з поміж таких як: «цифровий неологізм», «інтернет-неологізм», «комп'ютерний термін» та «технологічний неологізм». Чи простежується зв'язок між кібернеологізмами та сленгізмами, які, певним чином, теж відображають соціальні зміни і чи розмежовуєте Ви ці поняття?

2. У роботі значну увагу приділено словотвірним моделям англomовних кібернеологізмів, однак прагматичні і когнітивні аспекти функціонування кібернеологізмів могли б бути висвітлені більш ґрунтовно, зокрема щодо формування цифрової ідентичності учасників диджитал-комунікації та мовної поведінки користувачів в інтернет-дискурсі. Більше того, окремі положення щодо продуктивності словотвірних моделей могли б бути підсилені додатковими кількісними статистичними показниками та критеріями їх порівняльної оцінки.

3. Доцільним було б ширше обґрунтувати репрезентативність корпусу дослідження, який переважно базується на матеріалі одного українського медійного ресурсу («Дзеркало тижня»), а також розширити його шляхом залучення додаткових матеріалів із соціальних мереж різної жанрової природи, блогів та інших платформ цифрової комунікації.

Разом із тим, зазначені зауваження мають дискусійну природу й не впливають на загальну позитивну оцінку дослідження.

10. Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок і компетентностей.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значущістю дисертація Лю Сюєни відповідає спеціальності 035 Філологія, галузі знань 03 Гуманітарні науки. Здобувачкою повністю виконано освітню та наукову складову підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти й накопичено теоретичні знання, уміння, навички та компетентності, достатні для розв'язання комплексних проблем у царині професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, опановано методологію наукової діяльності.

11. Загальна оцінка дисертації і наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та відповідності вимогам.

Зроблені зауваження не зменшують загальної позитивної оцінки дисертації, вони не стосуються змісту основних положень дослідження і не ставлять під сумнів достовірність отриманих результатів та сформульованих теоретичних висновків, що мають суттєве значення для подальшого розвитку лінгвістики.

Дисертація Лю Сюєни «Англомовні кібернеологізми в сучасному Інтернет-дискурсі» є завершеною науковою працею, у якій авторка отримала нові наукові результати. Дисертація відповідає п.6-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44 (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 №40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», затвердженого Міністерством юстиції України 03.02.2017 за №155/30023, а авторка роботи – Лю Сюєна – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 Філологія.

Офіційний опонент
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри іноземних мов
та перекладознавства
факультету психології та соціального захисту
Львівського університету безпеки життєдіяльності

Оксана БАБЕЛЮК



Handwritten notes and signatures:
... наукової роботи ...
[Signature]